

Sygn. akt II CZ 48/18

POSTANOWIENIE

Dnia 8 listopada 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marian Kocon (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Bogumiła Ustjanicz

SSN Karol Weitz

w sprawie z wniosku W. B.

przy uczestnictwie S. M. M., A. B. i J. B.

o podział majątku i dział spadku,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 8 listopada 2018 r.,

zażalenia wnioskodawcy i uczestniczki postępowania S. M. M.

na postanowienie Sądu Okręgowego w S.

z dnia 10 sierpnia 2017 r., sygn. akt II Ca [...],

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 10 sierpnia 2017 r. Sąd Okręgowy w S. uchylił postanowienie Sądu Rejonowego w S. z dnia 13 września 2016 r. w sprawie z wniosku W. B., z udziałem S. M. M., A. B. i J. B., o podział majątku i dział spadku.

Orzeczenie zaskarżył pełnomocnik procesowy wnioskodawcy i uczestniczki S. M. M., zarzucając naruszenie art. 379 pkt 5 k.p.c., art. 386 § 2 k.p.c. i art. 374 k.p.c. Wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 394¹ § 1¹ k.p.c. zażalenie do Sądu Najwyższego przysługuje także w razie uchylenia przez sąd drugiej instancji wyroku sądu pierwszej instancji i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania. Przepis ten znajduje zastosowanie w postępowaniu nieprocesowym (art. 13 § 2 k.p.c.). W judykaturze Sądu Najwyższego jednolicie przyjmuje się, że celem takiego zażalenia jest poddanie pod kontrolę prawidłowości uchylenia przez sąd drugiej instancji orzeczenia sądu pierwszej instancji i przekazania sprawy do ponownego postępowania, co może nastąpić jedynie w wypadkach przewidzianych w art. 386 k.p.c.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego zgodnie przyjmuje się, że przewidziane w art. 379 pkt 5 k.p.c. pozbawienie strony możliwości obrony jej praw polega na tym, że strona na skutek wadliwości procesowych sądu lub strony przeciwnej nie brała udziału w całym postępowaniu lub jego znacznej części, jeżeli skutki tych wadliwości nie mogły być usunięte na następnych rozprawach przed wydaniem wyroku w danej instancji. Ocena zaistnienia takiej sytuacji procesowej dokonywana być powinna w kontekście konkretnych okoliczności sprawy. Chodzi jednak tylko o wypadki rzeczywistego pozbawienia możliwości obrony, którego skutkiem było niedziałanie strony w postępowaniu (z najnowszych orzeczeń patrz: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2018 r., IV CSK 590/17, niepubl., postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2018 r., I CZ 3/18,

niepubl., wyrok Sądu Najwyższego z dnia 1 marca 2017 r., IV CSK 350/16, niepubl.).

Sąd Okręgowy wskazał, że uczestnik A. B. nie został prawidłowo wezwany przynajmniej na kilka rozpraw w postępowaniu przed sądem pierwszej i drugiej instancji. Nie można też uznać, że w tym zakresie został skutecznie zastąpiony przez wnioskodawcę na podstawie pełnomocnictwa z dnia 30 stycznia 2015 r., gdyż pełnomocnictwo to nie odnosiło się do sprawy w której zapadło zaskarżone orzeczenie. Sam wadliwie umocowany wnioskodawca W. B. przyznał, że A. B. jest w złym stanie zdrowotnym i nie ma możliwości porozumienia się z nim. Z tych względów Sąd Okręgowy trafnie przyjął, że uczestnik A. B. został pozbawiony możliwości obrony swoich praw, co skutkowało uchyleniem zaskarżonego postanowienia i zniesieniem postępowania przed Sądem I instancji od dnia 2 marca 2015 r. oraz w zakresie rozprawy apelacyjnej. Zażalenie wnioskodawcy i uczestniczki należy oddalić jako niezasadne.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł jak w postanowieniu.